IMPLEMENTAREA CURRICULUMULUI UNIVERSITAR CA PROCES DE COCREARE

THE IMPLEMENTATION OF THE UNIVERSITY CURRICULUM AS A PROCESS OF CO-CREATION

Valentina CHICU, ORCID: 0000-0002-6294-9292
Universitatea de Stat din Moldova

CZU: 378.016

e-mail: v.chicu@prm.md

Marea provocare cu care se confruntă sistemele de învățământ în secolul XXI constă în a ține pasul cu schimbările constante și rapide din economie, tehnologii și societate. Se impune racordarea ritmului schimbărilor în educație la ritmul schimbărilor în toate domeniile de activitate umană. Recunoscând rolul primordial al educației în dezvoltarea umanității, menținerii păcii și protejării planetei Pământ, președinții de state și miniștrii educației din întreaga lume, de la tribuna ONU, au confirmat existența crizei globale în educație și și-au asumat responsabilitatea transformării educației. Schimbările în educație sunt lansate de politicieni prin politici educaționale, dar acestea devin autentice doar în sala de clasă, în aula universitară, realizate fiind de către cadrele didactice. Profesorii, în mod special profesorii universitari, pot face mult mai mult ca politicienii pentru transformarea educației. În același timp, profesorii au nevoie de abordări noi, de soluții fundamentate științific.

În acest context, ne-am propus să identificăm factorii care ar facilita și impulsiona schimbările calitative în dezvoltarea profesională a cadrelor didactice și să elaborăm instrumente de dinamizare a acestor factori. Am analizat mai multe cercetări în domeniu, din ultimii 10 ani, prezentate la conferințe științifice și în reviste de specialitate. Totodată, am realizat trei interviuri de focus grup cu cadre didactice universitare implicate în formarea inițială a viitorilor specialiști pentru sistemul de învățământ din țara noastră. Aceste metode ne-au permis să evidențiem câteva constatări și concluzii. În cele ce urmează, vom descrie succint unele rezultate ale cercetării noastre.

Cercetările realizate în diferite țări, cu nivel de dezvoltare economică mai înalt sau mai redus și, respectiv, cu sisteme educaționale mai dezvoltate sau mai puțin dezvoltate, ne permit să evidențiem tendința de reinterpretare, redefinire, în mai multe țări, a conceptelor esențiale domeniului pedagogiei: *învățare, inteligență, performanță* și altele. Reexaminarea definiției tradiționale a procesului de „a învăța" reclamă analiza „implementării curriculumului" din perspective noi. Din multitudinea punctelor de vedere, ce pot fi desprinse din literatura de specialitate, prezentăm doar tre, ce ne permit să evidențiem câteva aspecte relevante în contextul cercetării de față. Prin prisma cercetării realizate de Bachri, implementarea curriculumului este o etapă a ciclului de dezvoltare a curriculumului. În esență, este un proces de testare a curriculumului planificat, proces

ce permite identificarea nevoilor, constrângerilor și oportunităților care pot fi luate în considerare în dezvoltarea și inovarea următorului curriculum [3].

După Iosifescu, implementarea curriculumului presupune un proces de monitorizare a realizării curriculumului planificat și a rezultatelor obținute de cei ce învață. Iar monitorizarea presupune inclusiv un set de acțiuni ale cadrului didactic orientate spre înlăturarea barierelor și combaterea rezistenței, spre prevederea elementelor de flexibilitate care fac posibilă modificarea pe parcurs (dacă situația o cere) [1, p.148].

A.Lin Goodwin constată din analiza realității educaționale din mai multe țări, că rolul cel mai răspândit pe care și-l asumă profesorul în implementarea curriculumului este „furnizarea curriculumului” într-o anumită secvență, la un moment dat, ca un pachet de „cunoștințe”. Astfel în educație se instaurează „tirania subiectelor și conținutului asupra procesului și gândirii”. Goodwin, fiind cercetătoare și având titlul de professor universitar, consideră că situația trebuie schimbată dramatic și urgent. Punctul de pornire ar putea fi „dezvoltarea profesorilor ce adoptă o mentalitate care *creează curriculum* în loc de una care implementează curriculum”. Profesorul trebuie să fie architect al schimbării [4].

Cunoaștem că implementarea curriculumului este un proces complex și calitatea acestuia depinde de felul în care profesorul percepe învățarea ca proces și ca rezultat. Provocarea constă în pregătirea profesională a acestui profesor, la universitate, de către un alt profesor, universitar, care este deja un *creator de curriculum* și un *architect al procesului*. Profesorul universitar trebuie să dispună de flexibilitatea și autonomia necesară pentru ca implementarea curriculumului să devină un proces de *cocreare* a curriculumului în care studenții sunt implicați la toate etapele.

Am analizat opiniile cadrelor didactice universitare cu privire la implementarea curriculumului, pornind de la ideea că gradul de flexibilitate și autonomie curriculară a profesorului universitar este mai înalt, comparativ cu profesorul școlar. Autonomia universitară prsesupune și autonomia cadrelor didactice în elaborarea, implementarea, revizuirea curriculumului. Profesorul universitar concepe un curs/un modul din programul educațional de formare profesională, elaborează și implementează curriculumul. La sfârșitul fiecărui an academic, profesorul realizează revizuirea curriculumului, care, în esență, este un process de dezvoltare. Am constatat că circa 25%, din eșantionul de 45 de cadre didactice universitare participante la interviurile de focus grup, nu valorifică pe deplin autonomia, ce li s-a oferit, în procesul de implementare a curriculumului. Una dintre cauzele autolimitării este frica și/sau nedorința de asumare a responsabilității, iar aceasta derivă din lipsa unor proceduri clare de autoevaluare și evaluare de către manager a curriculumului ca produs. Cerințele existente reglementează, preponderent, structura curriculumului, solicită respectarea unei forme, dar nu oferă criterii de evaluare a calității conținuturilor curriculare și a calității contextelor de învățare planificate. Fără instrumentele pedagogice și manageriale cadrul didactic universitar nu dispune de suficientă certitudine și încredere în implementarea curriculumului. Această stare de lucruri influențează negative calitatea pregătirii profesionale a viitoarelor cadre didactice.

Astfel, în baza datelor colectate în procesul cercetării, am elaborat un instrument de autoevaluare a implementării curriculumului. Instrumentul este conceput, ca formă, în cheia unei liste de control și conține un șir de afirmații ce descriu componentele de bază ale implementării curriculumului ca proces de co-creare. Compartimentele instrumentului se referă la: competențe profesionale ce urmează a fi dezvoltate viitoarelor cadre didactice în procesul de studiere a cursului/ modulului; contexte de învățare create pentru dezvoltarea competențelor; dezvoltarea competențelor transversale; asimilarea conținuturilor și contextualizarea conținuturilor modulului/disciplinei în contextual programului educațional de formare profesională. Experimental s-a demonstrat că instrumentul este funcțional, iar aplicarea lui impune o schimbare calitativă a implementării curriculumului și, implicit, a formării profesionale a viitoarelor cadre didactice.

***Referinţe**:*

1. GUȚU, Vl. *Curriculum educațional: Cercetare, Dezvoltare, Optimizare*. Chișinău: CEP USM, 2014.
2. ȘEVCIUC, M. ș.a. *Didactica universitară: studii și experiențe*. Chișinău: CEP USM, 2013.
3. BAHRI, B.S. *Curriculum Development and Implementation on Higher Education*. (ICEI 2018). https://www.atlantis-press.com/proceedings/icei-18/55907540 [Accesat: 22.06.2021].
4. GOODWIN, A.L. *Pedagogical Knowledge and Curriculum Making*. https://singteach.nie.edu.sg/2015/07/01/issue53-people02/ [Accesat: 10.09.2022].